

Tieyhdistyksen keräämät yhdeksän kysymystä koskien yksityistien käyttöä.

1. Mikä on yksityistie?

Yksityistien omistavat tien varrella olevat kiinteistöt, ei siis kunta tai valtio. Yksityistien kunnossapito ja hoito kuuluvat sen yksityisille omistajille. Tien pituudesta riippuen omistajia on tyypillisesti muutamia tai useita kymmeniä.

2. Paljonko yksityisteitä on Suomessa?

Yksityisteitä on noin 360 000 kilometriä (sis. metsäautotiet). Määrästä 90 000 kilometriä palvelee vakituista asutusta eli noin miljoonaa suomalaista. Yksityisteitä on 3,5 kertaa enemmän kuin valtion ja kuntien ylläpitämiä maanteitä ja katuja yhteensä.

3. Miten kunnossapito rahoitetaan?

Tienpidon kustannukset katetaan tiemaksuilla. Ne jaetaan kaikkien tieosakkaiden kesken kiinteistöjen liikennetarpeiden perusteella tieyksiköiden mukaan.

Yksikön hinta voi olla muutamasta sentistä yli euroon osakkaiden määrästä, tien pituudesta, käytöstä ja tien kunnossapidon tasosta riippuen. Vuosimaksut vaihtelevat yleensä kympeistä useaan sataan euroon.

Lisäksi tiekunta voi periä kaikilta saman suurusta kohtuullista perusmaksua hallintokulujen kattamiseen.

4. Tuleeko rahaa mistään muualta?

Valtio tukee yksityisteitä vuosittain vaihtelevalla summalla, lisätietoja Suomen Tieyhdistyksen tai ELY-keskuksen sivuilta.

Kunnat tukevat omien yksityisteidensä kunnossapitoa (kunnossapitoavustus) ja korjauksia (perusparantamisavustus). Tuloja saadaan lisäksi satunnaisista käyttömaksuista, joita voidaan periä tien ulkopuolisilta käyttäjiltä.

5. Mikä on tiekunta?

Tieosakkaat voivat toimia joko järjestäytymättä tai järjestäytyä tiekunnaksi. Tiekunta päättää tienpidosta säännöllisissä kokouksissa enemmistöpäätöksillä, jotka sitovat jokaista tieosakasta.

Tiekunnan (vuosi)kokoukseen saavat osallistua kaikki osakkaat. Heillä on käytössään omia tieyksiköitään vastaava määrä ääniä. Ulkopuolisilla on läsnäolo- ja puheoikeus vain heitä koskevissa asioissa.

6. Kuka päättää yksityistien liikennemerkeistä?

Pysyvästä liikennemerkestä päätetään tiekunnan kokouksessa. Ilman tiekuntaa merkkiin tarvitaan kaikkien osakkaiden lupa. Pysyvä merkki vaatii myös kunnan luvan.

Pysyvä liikennemerkki saa olla omatekoinenkin, jos se täyttää tieliikenneasetuksen määräykset muun muassa merkin koosta ja heijastavuudesta.

7. Saako sivullinen käyttää yksityistietä?

Yksitystien satunnainen käyttö, niin sanottu marjanpoimintaliikenne, on yleensä sallittu moottoriajoneuvolla, jos mitään kielto- tai rajoitusmerkkiä ei ole.

Jos valtio tai kunta on tukenut yksitystien perusparannusta, ulkopuolista liikennettä ei saa kieltää 10 vuoteen.

Jos kunta on myöntänyt kunnossapitoavustusta, liikennettä ei saa kieltää tuen saantivuoden aikana. Tällöinkin säännölliseen liikenteeseen tarvitaan lupa, ja siitä voidaan määrätä käyttömaksu.

8. Milloin yksitystien käyttämiseen tarvitaan lupa?

Jokamiehenoikeuksiin kuuluvat tilapäinen jalankulku, pyöräily, hiihtäminen ja ratsastus ovat yksityistiellä sallittuja, kunhan liikkuminen ei tuota vahinkoa, haittaa tai häiriötä.

Säännölliseen hevosliikenteeseen tarvitaan lupa ja siitä voidaan määrätä käyttömaksu.

Jos kyseessä on järjestetty tai ammattimainen toiminta – esimerkiksi juoksukilpailu, pyöräilytapahtuma tai vaellusratsastus – tarvitaan tieosakkaiden tai tiekunnan lupa.

Lupa vaaditaan myös muun kuin tieosakkaan hyväksi tapahtuviin tilapäisiin kuljetuksiin. Lupaa ei ole pakko myöntää. Tien käyttämisestä voidaan tällöinkin periä kohtuullinen käyttömaksu.

9. Saako yksityistiellä ajaa moottorikelkalla tai mönkijällä?

Moottorikelkka on maastoajoneuvo, jolla ei yleensä saa ajaa yksityis- tai maantiellä.

Tien tilapäinen käyttö on sallittu, jos kuljetustehtävä tai maasto ovat poikkeuksellisen hankalat tai jos kelkalla ylitetään tietä tai siltaa.

Maastomönkijää koskevat samat pelisäännöt. Jos mönkijä on rekisteröity tiekäyttöön, sillä saa ajaa satunnaisesti yksityistielläkin ilman lupaa.